

Berg

Några forbönder red från Vemdalen till Klövsjö. Foto Forbondeunionen.

Forbönderna, en del av vår historia – forbonderiksdag hölls i Klövsjö

KLÖVSJÖ (JT) Kulturhistoria bevaras flitigt i Sverige. Att veta sin historia anses av de flesta vara något grundläggande. Men något som ofta försvunnit i historien är våra bönder, våra forbönder.

– Vi i Jämtland har blivit lurade på vår historia. När jag gick i skolan läste vi Sveriges historia men inte ett ord om vår egen historia. Jämtland har varit norskt längre än svenskt. Vi säger att det inte går att leva på småbruk idag, men det gick inte förr heller, säger Anna Einebrant, föreningen Forbonden Klövsjö.

De flesta tänker på hästar när de hör om forbönder men Anna berättar att det inte bara är hästintresserade som är med.

– Jag är kommandora och sköter om maten och vårt torp. Andra är intresserade av kläderna.

Förr levde folk av det som gården gav, men några saker behövde man byta till sig. Därför reste bönderna i långa led av hästar och slädar om vintern på så kallade forbonderesor. Tre stora marknader fanns för bytshandeln, den största i Röros. Dit för sydämtar, hälsingar och härjedalingar för att byta varor. Marknader fanns också i Levanger och Gregoriemarknaden i Jämtland. I början av 1900-talet nådde

landsvägar och järnvägar längre ut i bygderna och snön blev inte lika viktig som transportväg. Forbonderesorna upphörde.

Men 1981 var det några jämtlänningar som ändrade på det. Jöns Fahlen från Klövsjö, numera bortgången initierade den första forbonderesan i modern tid från Klövsjö genom Härjedalen till Röros i Norge.

– Röros marknad höll då på att dö ut. Det året var besökarna bara runt 1500 men där var ett jättestort pressuppbåd både från svensk och norsk sida.

Något som var tänkt som en engångshändelse fick sådan genomslagskraft att det fortsatte och även har växt. Idag finns

totalt åtta körslag som reser till Röros i februari varje år. Runt hundra hästar och trehundra forbönder samlas i Röros och öppnar upp färdmansgårdar för besökare.

– Varje körslag har en färdmansgård som de levandegör med försäljning och underhållning som i gamla tider.

Marknaden har växt ofantligt och den invigs av forbönderna vilket är en mäktig syn när alla körslag kommer in i Röros.

– Runt 10.000 besökare följer oss när vi kör in i Röros och totalt har marknaden runt 200.000 besökare, berättar Anna.

Från Sverige är det ett körslag, det från Klövsjö, men forbönderna som kör till Röros kommer till Klövsjö från övriga